

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-23 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 3/1994/2

Anthony Ventura ghan-nom u
In rappreżentanza tal-
Korporazzjoni Enemalta.

vs

Anthony Cassar

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur nomine, wara li ppremetta illi:

Billi l-konvenut fil-21 ta' Mejju 1992, waqt li kien qed iħaffer fix-Xewkija Industrial Estate, Xewkija, Għawdex, laqat "high tension cable" proprjeta' tal-attur nomine;

Billi d-danni sofferti mill-attur nomine bħala konsegwenza tal-ħsarat kawżati fl-imsemmi cable jammontaw għal

Kopja Informali ta' Sentenza

ħames mija u ħamsa u erbgħin liri maltin wieħed u ħamsin ċenteżmu u żewġ milleżmi (Lm 545.512);

Billi għalkemm il-konvenut ġie nterpellat permezz ta' ittra legali datata 4 ta' Marzu 1993 u ittra uffiċjali datata 25 ta' Mejju 1993 huwa baqa' inadempjenti.

Talab lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddikjarah responsabbli għall-ħsara kkawżata f'propjeta' tal-attur nomine fix-Xewkija Industrial Estate, Xewkija, Għawdex, fil-21 ta' Mejju 1992;

2. Tikkundannah iħallas lill-attur nomine s-somma ta' LM545.51c2 in linea ta' danni sofferti mill-attur nomine bħala konsegwenza tal-ħsarat ikkawżati fl-istess propjeta' kif fuq premiss.

Bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-ittra legali datata 4 ta' Marzu 1993 u tal-ittra uffiċjali datata 25 ta' Mejju, 1993, u bl-imgħax legali mid-data tal-ħsara sal-effettiv pagament kontra l-konvenut ingunt personalment għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur nomine debitament maħlufa minnu.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li eċċepixxa illi:

1. Illi fil-konfront tiegħu, id-domandi attriċi huma totalment infondati fid-dritt u fil-fatt stante illi mhux veru illi hu ħaffer fix-Xewkija Industrial Estate fil-jum indikat, u illi kors ta' tali taħmil hu laqat xi cable tal-attur nomine.

2. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenut maħlufa minnu.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-verbal tagħha ta' l-20 ta' April 2007 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attur nomine qed jitlob li jitħallas għad-danni kkaġunati lill-korporazzjoni Enemalta minnu rappreżentata f'dawn l-atti, meta nqatgħu xi *cables* tad-dawl waqt xogħol ta' tħaffir ta' trinek li sar fl-Industrial Estate tax-Xewkija. Il-konvenut qed jiċċhad ir-responsabilita' għal din il-ħsara, billi għax-xogħol li kien jenħtieġ li jsir fil-fabbrika tiegħu huwa kien inkariga kuntrattur, ċertu Carmel Spiteri, u ħalla f'idejh sabiex jagħmel dak kollu meħtieġ sabiex ix-xogħol isir sewwa.

Mill-provi prodotti rriżulta illi, għalkemm is-surgent Teddie Bajada li nvestiga dan l-incident stqarr illi l-konvenut ammetta miegħu illi huwa ma kienx applika mal-Enemalta għall-permess sabiex ikunu jistgħu jsiru dawn it-trinek, rappreżentant ta' din il-korporazzjoni kien fuq il-post waqt li kien qed isir it-tħaffir, u kien qed jagħti direzzjonijiet lill-impjegat tal-kuntrattur inkarigat mill-konvenut sabiex jagħmel l-iskavazzjonijiet meħtieġa. Dan ħareġ mid-depożizzjoni ta' Mario Haber, ir-rappreżentant tal-Enemalta li kien fuq il-post. Jiġi allura illi s-sottomissjoni ta' l-attur nomine li l-korporazzjoni ma kienitx ġiet avżata b'dawn ix-xogħlijiet mihiex minnha.

Ħareġ ukoll mill-istess depożizzjoni li, sabiex tiġi evitata ħsara lill-*cables* tal-korporazzjoni waqt ix-xogħlijiet li riedu jsiru, dawn kienu ġew immarkat b'sinjali li jidhru fuq il-post u li lill-Richard Attard, l-impjegat tal-kuntrattur li kien qed iħaddem il-gaffa f'dawn l-iskavazzjonijiet, kien ġie spjegat illi dawn il-*cables* kienu f'fond ta' iżjed minn metru (1m.) mill-wiċċ tat-triq. Imma ġara illi, kif kompli jispjega l-istess Mario Haber, l-incident mertu tal-kawża seħħ meta, minkejja illi huwa għamel sinjali b'idejh lil Attard biex jgħolli l-gaffa tiegħu 'l fuq, dan xorta waħda laqgħat il-*cables* tad-dawl u qata' l-*luce elettrica* tal-inħawi.

Skond il-liġi ċivili tagħna "**kull wieħed iwieġeb għall-
ħsara li tigi bi htija tiegħu.**"¹ u "**Jitqies fi htija kull min
fl-egħmil tiegħu ma jużax il-prudenza, id-diligenza, u l-
ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja.**"² Kif ġie spjegat :
"*Din in-norma tikkostitwixxi l-punt kardinali tar-
responsabilita' extra-kontrattwali u tenunċja r-regola li l-
awtur tal-lezjoni għandu jagħmel tajjeb għall-
konsegwenzi negattivi patrimonjali subiti mit-terz. Din ir-
responsabilita' għandha bħala fonti tagħha l-imġieba
imputabbli, li tista' tkun doluża jew kolpuża. Imġieba din li
għandha jkollha neċessarjament ness ta' kawżalita' ma' l-
event dannuż.*"³

Minn dawn il-provi jidher illi l-imsemmi Richard Attard kien xi ffit jew wisq negligenti, meta minkejja li kien jaf li ma setgħax jiskava f'fond ta' iżjed minn metru mill-wiċċ tat-triq, u għalkemm kien hemm ukoll ir-rappreżentant tal-Enemalta jidderiġieh fejn kellu jiskava, huwa xorta waħda ma kienx attent biżżejjed biex ma jolqotx dawn il-cables. Imma dan Richard Attard ma ġiex imħarrek fil-kawża preżenti, li minflok saret biss kontra l-persuna li kkummissjonat ix-xogħol.

Il-kwistjoni li għalhekk trid tigi risolta tirrigwarda sa fejn il-konvenut jista' jinstab responsabbli għal dak li ġara. It-twegiba tagħtihielna l-liġi stess. "**Kull min għal xi xogħol jew servizz ieħor iqabbad persuna mhux ta' ħila, jew illi hu ma jkollux raġun jaħseb li hija ta' ħila, hu obligat għall-ħsara illi dik il-persuna, minħabba n-nuqqas ta' ħila tagħha, tikkaguna lil ħaddieħor fl-esekuzzjoni tax-xogħol jew servizz hawn fuq imsemmi.**"⁴

Issa fil-każ in eżami rriżulta illi dan Richard Attard ma kienx ġie imqabbad direttament mill-konvenut, li da parti tiegħu kien inkariga lil Carmel Spiteri bħala kuntrattur

---

¹ Art. 1031 tal-kap. 16 .

² art.1032(1) tal-kap. 16 .

³ Prim'Awla : Kevin Mifsud vs Sparikasse Bank Malta p.l.c. u Windsor Holdings Limited : 9.2.2005 (enfasi tal-Qorti) .

⁴ Art.1037 kap.16 .

Kopja Informali ta' Sentenza

stabilit għal dan ix-xogħol. Lanqas ma ngiebet l-ickien prova illi dan il-kuntrattur ma kienx kapaċi jwettaq dan ix-xogħol, u kien komputu ta' l-attur nomine li jressaq tali prova, għaladarba f'harrek biss lill-konvenut u mhux ukoll lill-persuna li attwalment wettqet ix-xogħol lamentat. Għalhekk u f'tali ċirkostanzi l-eċċezzjonijiet tal-konvenut jimmeritaw li jintlaqgħu.

Għal dawn il-motivi, u peress illi ma rriżultax illi l-konvenut, bħala l-persuna illi qabbdet lil terzi sabiex jagħmlu xogħlijiet li kkawżaw danni lill-attur nomine, kien jaf illi qed jinkariga nies ta' bla ħila għal dan ix-xogħol, tilqa' l-eċċezzjonijiet ta' l-istess konvenut, u konsegwentement tiċhad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra l-attur nomine.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----